

Sundhedsydelser blandt borgere i misbrugsbehandling

Af Bodil Helbech Hansen, bhh@kl.dk

Dato: 7. oktober 2016

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 9

Formålet med dette analysenotat er at undersøge mønsteret i misbrugeres behandling i det somatiske sundhedsvæsen. Det gøres ved at afdække brugen af diverse ydelser på hospital og hos egen læge blandt borgere i behandling for hhv. alkoholafhængighed eller stofmisbrug.

ANALYSENS HOVEDRESULTATER:

- I 2013 var ca. 16.000 personer i alderen 18-64 år i misbrugsbehandling, og ca. 12.300 personer i offentligt betalt alkoholbehandling (eksklusiv anonyme behandlinger og døde).
- Ca. 300 personer var både i alkoholbehandling og i stofmisbrugsbehandling i 2013.
- Alkohol- og stofmisbrugere er i højere grad i kontakt med det somatiske hospitalsvæsen end befolkningen generelt.
- Hver femte stofmisbruger og hver fjerde alkoholmisbruger var indlagt på hospitalet i 2014. I den generelle befolkning er hver tiende indlagt hvert år.
- Misbrugere har især flere *akutte* hospitalskontakter: skadestuebesøg og akutte indlæggelser, mens andelen i planlagte behandlingsforløb (ambulante besøg eller planlagte indlæggelser) er mere lig resten af befolkningen.
- Mellem hver tredje og hver fjerde misbruger (29 pct.) var på skadestuen i 2014, mens det kun gælder hver ottende (13 pct.) i den generelle befolkning.
- Alkoholmisbrugere i behandling er generelt ældre end den generelle befolkning, mens stofmisbrugere generelt er yngre. Aldersforskellene kan dog ikke forklare det anderledes forbrugsmønster blandt misbrugere.
- Både alkoholmisbrugere og stofmisbrugere har et større forbrug af hospitalsydelser i alle aldersgrupper end den generelle befolkning – men merforbruget er i alle aldersgrupper størst hvad angår de akutte kontakter.

Dato: 7. oktober 2016

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 9

1 Indhold

1	Indhold	2
2	Baggrund og indledning	3
3	Metode og data.....	3
4	Resultater	5
	BILAG 1 Aldersopdelte resultater	7

2 Baggrund og indledning

Formålet med dette analysenotat er at give en karakteristik af misbrugerens færden i behandlingssystemet. Det gøres ved at afdække brugen af diverse ydelser i det somatiske sundhedsvæsen blandt borgere i behandling for hhv. alkoholafhængighed eller stofmisbrug (hash, heroin, amfetamin mm.).

3 Metode og data

Nærværende analyse afdækker brug af diverse ydelser i det somatiske sundhedsvæsen blandt borgere i behandling for hhv. alkoholafhængighed eller stofmisbrug (hash, heroin, amfetamin mm.). Det er vigtigt at understrege, at der ikke er tale om en opgørelse blandt alle personer med alkoholafhængighed og stofmisbrug, men derimod kun de personer, som har været *i behandling* for deres misbrug.

Analysepopulationen er afgrænset til alle borgere mellem 18 og 64 år pr. 1/1 2014, som har været i offentligt betalt alkoholbehandling i 2013, eller som har været i stofmisbrugsbehandling i 2013. For at resultaterne ikke er påvirket af, at nogle af misbrugerne er døde inden udgangen af 2014 (ca. 4 pct.), afgrænses analysepopulationen yderligere til de misbrugspatienter, som fortsat var i live (og bosiddende i Danmark) pr. 1/1 2015 (alkoholpatienter: n= 12.334; stofmisbrugspatienter: n= 16.053). Opgørelserne er baseret på data fra det Nationale alkoholbehandlingsregister (NAB) og registeret for Stofmisbrugere i Behandling (SIB). For uddybning af de to registre, se boksene på næste side.

I begge grupper af borgere undersøges forbruget af ydelser i det somatiske sundhedsvæsen i 2014. Ca. 300 personer har både været i alkoholbehandling og i stofmisbrugsbehandling i 2013. Disse personer vil således både indgå i opgørelser over stofmisbrugere i behandling og alkoholpatienter. Forbruget af sundhedsydelser opgøres både blandt stofmisbrugere/alkoholafhængige i behandling og i resten af befolkningen som sammenligningsgruppe. For at tage højde for aldersforskelle mellem stofmisbrugere, alkoholmisbrugere og den generelle befolkning, foretages analyserne også opdelt på forskellige aldersgrupper.

Dato: 7. oktober 2016

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 9

Det Nationale Alkoholbehandlingsregister (NAB) omfatter informationer fra alle alkoholbehandlinger, som det offentlige har henvist til og betalt for, uanset om behandlingen er udført af private eller offentlige behandlingsinstitutioner. Behandlingen omfatter både planlagt og akut behandling, inkl. afrusning og abstinensbehandling. Private behandlingsinstitutioner kan også vælge frivilligt at indberette behandlinger fra privat betalte behandlinger (fx gennem private forsikringer, arbejdsplads m.m.), men dette er ikke obligatorisk, og derfor er registeret ikke dækkende for denne type af behandlinger. Af denne grund ekskluderes de ikke offentligt betalte behandlinger. Desuden kan klienterne vælge anonym behandling, hvor CPR-nummer ikke registreres (14 pct. af behandlingerne var anonyme i 2014). Disse personer indgår derfor heller ikke i analyserne. Dertil kommer, at personer som behandles udelukkende medicinsk (fx antabus) i primærsektoren fx hos almen praktiserende læge eller psykiatere og behandling under afsoning ikke indgår. Analysen er derfor ikke dækkende for alle i alkoholbehandling.

Registeret over Stofmisbrugere i Behandling (SIB) dækker personer indskrevet i stofmisbrugsbehandling efter Sundhedslovens §142, dvs. den behandling kommunerne har haft ansvaret for siden 2007¹. Behandling i fængsler og arresthuse er ikke med.

Dato: 7. oktober 2016

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 9

4 Resultater

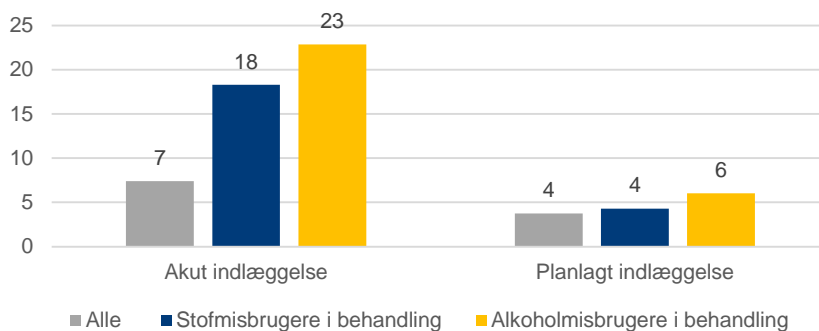
Dato: 7. oktober 2016

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 5 af 9

Alkohol- og stofmisbrugere i behandling er i højere grad i kontakt med det somatiske hospitalsvæsen end befolkningen generelt. Hver femte stofmisbruger (21 pct.) og hver fjerde alkoholmisbruger (26 pct.) var indlagt på hospitalet i 2014. I den generelle befolkning (18-64-årige) er hver tiende indlagt hvert år. Misbrugere bliver især oftere indlagt akut jf. figur 3.1 (se også [bilag 1](#)).

Figur 4.1: Andel 18-64 årige med mindst én indlæggelse på somatiske sygehusafdelinger i 2014 blandt alkohol- og stofmisbrugere i behandling (pct.)

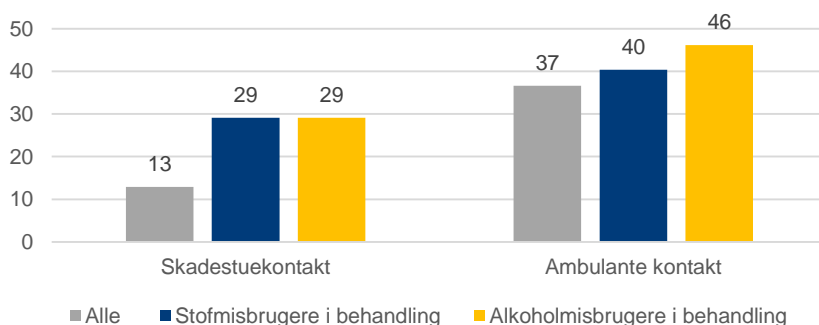

Note: Stofmisbrugere og alkoholmisbrugere i behandling i 2013. Personer, som er døde i løbet af 2014, er sorteret fra. Alle grupper er afgrænset til 18-64 årige pr. 1/1 2014.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Alkohol- og stofmisbrugere i behandling er også i højere grad i kontakt med hospitalet i form af dagsbesøg. Mellem hver tredje og hver fjerde misbruger (29 pct.) var på skadestuen i 2014, mens det kun gælder hver ottende (13 pct.) i den generelle befolkning. Hvad angår planlagte ambulante kontakter har misbrugere kun et lille merforbrug end den generelle befolkning jf. figur 3.2 (se også [bilag 1](#)).

Figur 4.2: Andel 18-64 årige med mindst ét skadestuebesøg eller planlagt ambulante besøg på somatiske sygehusafdelinger i 2014 blandt alkohol- og stofmisbrugere i behandling (pct.)

Note: Stofmisbrugere og alkoholmisbrugere i behandling i 2013. Personer, som er døde i løbet af 2014, er sorteret fra. Alle grupper er afgrænset til 18-64 årige pr. 1/1 2014.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Misbrugere i behandling er også i højere grad i kontakt med almen praksis end befolkningen generelt jf. figur 3.3. Det gælder især alkoholmisbrugere,

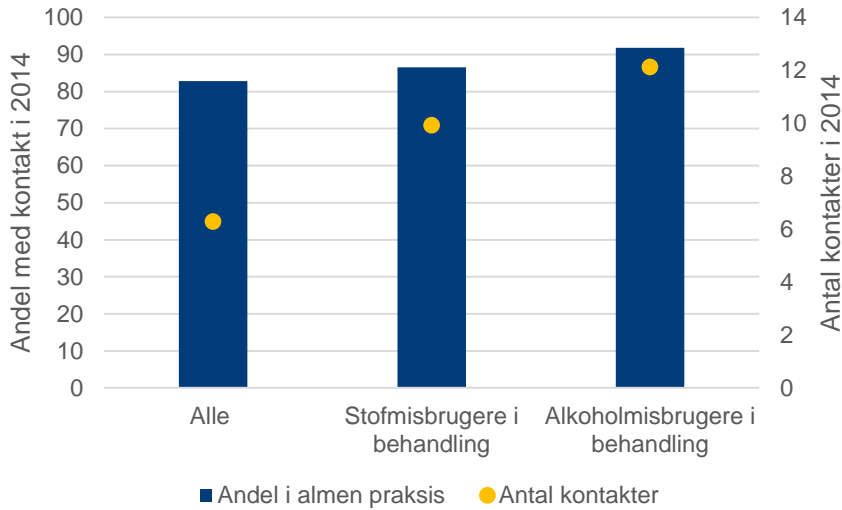
som i gennemsnit har 12 kontakter med almen praksis om året mod 6 i den generelle befolkning.

Dato: 7. oktober 2016

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 9

Figur 4.3: Kontakt med almen praksis i 2014 blandt alkohol- og stofmisbrugere i behandling

Note: Misbrugere i behandling i 2013. Personer, som er døde i løbet af 2014, er sorteret fra. Alle grupper er afgrænset til 18-64 årige pr. 1/1 2014. Kontakter omfatter alle kontakter inkl. konsultationer i praksis, hjemmebesøg, email-konsultationer og telefonkonsultationer.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Stofmisbrugere er gennemsnitligt yngre end den generelle befolkning (37 år vs. 42 år i gennemsnit), hvilket gør merforbruget af somatiske sundhedsydelser i denne gruppe endnu mere markant. Alkoholpatienter er derimod lidt ældre end den generelle befolkning (48 år i gennemsnit), hvilket kunne forklare en del af merforbruget af sundhedsydelser i denne gruppe. I [bilag 1](#) ses derfor tilsvarende opgørelser inddelt på forskellige aldersgrupper for at tage højde for dette. Her ses det, at både alkoholmisbrugere og stofmisbrugere har et større forbrug af alle somatiske sundhedsydelser i alle aldersgrupper – men merforbruget er størst hvad angår de akutte kontakter.

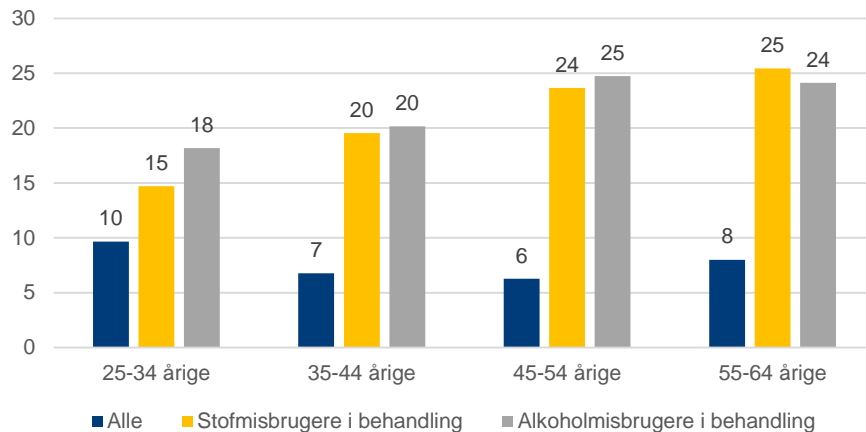
BILAG 1 Aldersopdelte resultater

Dato: 7. oktober 2016

Figur B1.1: Andel med mindst én akut indlæggelse på somatisk sygehusafdeling i 2014 blandt alkohol- og stofmisbrugere i behandling – aldersinddelt (pct.)

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

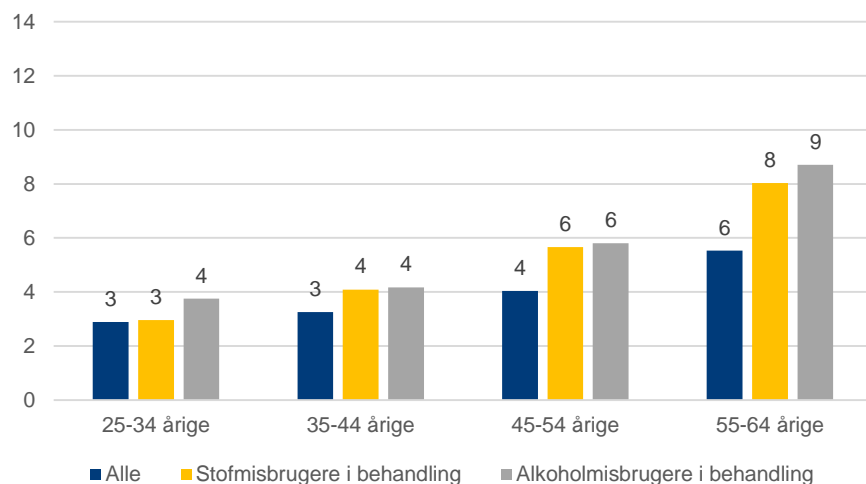
www.kl.dk
Side 7 af 9

Note: Stofmisbrugere og alkoholmisbrugere i behandling i 2013. Personer, som er døde i løbet af 2014, er sorteret fra. Alle grupper er afgrænset til 18-64 årige pr. 1/1 2014.

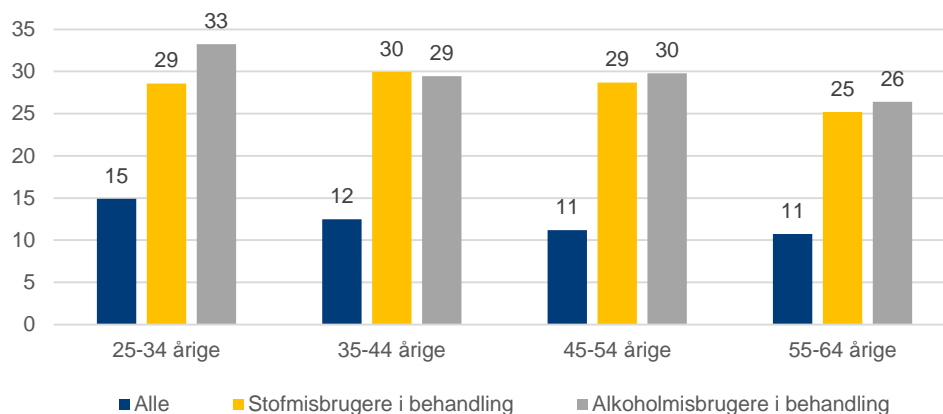
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur B1.2: Andel med mindst én planlagt indlæggelse på somatisk sygehusafdeling i 2014 blandt alkohol- og stofmisbrugere i behandling - aldersinddelt (pct.)

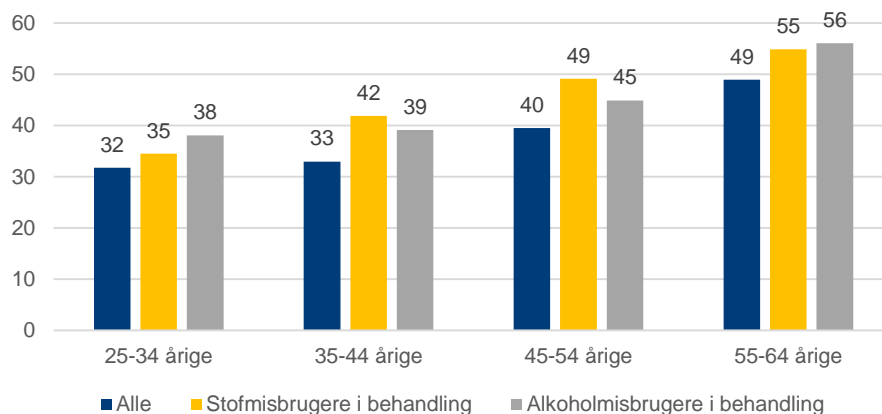

Note: Stofmisbrugere og alkoholmisbrugere i behandling i 2013. Personer, som er døde i løbet af 2014, er sorteret fra. Alle grupper er afgrænset til 18-64 årige pr. 1/1 2014.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur B1.3: Andel med mindst ét skadestuebesøg på somatisk sygehusafdeling i 2014 blandt alkohol- og stofmisbrugere i behandling - aldersinddelt (pct.)

Note: Stofmisbrugere og alkoholmisbrugere i behandling i 2013. Personer, som er døde i løbet af 2014, er sorteret fra. Alle grupper er afgrænset til 18-64 årige pr. 1/1 2014.
 Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur B1.4: Andel med mindst ét ambulans besøg på somatisk sygehusafdeling i 2014 blandt alkohol- og stofmisbrugere i behandling - aldersinddelt (pct.)

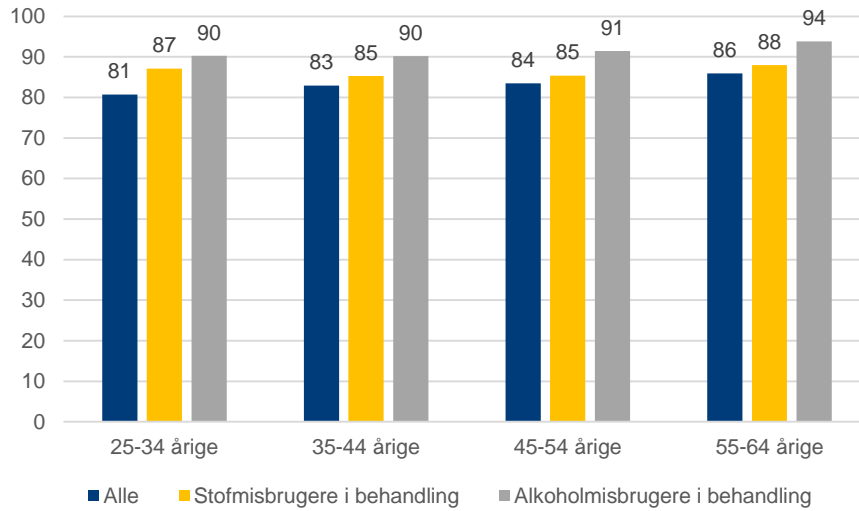
Note: Stofmisbrugere og alkoholmisbrugere i behandling i 2013. Personer, som er døde i løbet af 2014, er sorteret fra. Alle grupper er afgrænset til 18-64 årige pr. 1/1 2014.
 Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Dato: 7. oktober 2016

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 8 af 9

Figur B1.7: Gennemsnitlig antal kontakter til almen praksis i 2014 blandt alkohol- og stofmisbrugere i behandling - aldersinddelt

Note: Stofmisbrugere og alkoholmisbrugere i behandling i 2013. Personer, som er døde i løbet af 2014, er sorteret fra. Alle grupper er afgrænset til 18-64 årige pr. 1/1 2014. Kontakt til almen praksis omfatter både konsultationer i praksis, hjemmebesøg og telefon og email-konsultationer
 Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Dato: 7. oktober 2016

Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

www.kl.dk
 Side 9 af 9